

Силабус курсу **Бюджетний менеджмент**

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність – D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітньо-наукова програма «Публічні фінанси»

Рік навчання: I Семестр: I

Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д. е. н., професор **Шулюк Богдана Степанівна**

Контактна інформація

BohdanaShulyuk@i.ua, +380977207076

Опис дисципліни

Дисципліна «Бюджетний менеджмент» спрямована на формування у студентів системи знань в галузі методики та організації бюджетного менеджменту, набуття навичок підготовки і оформлення результатів моніторингу касового виконання бюджету та прийняття ефективних рішень на усіх етапах бюджетного процесу. Оволодіння цією дисципліною сприятиме набуттю навичок застосування методики бюджетного менеджменту при прийнятті управлінських рішень, вміння організовувати і проводити наукові дослідження, оформляти та формувати результати моніторингових процесів у сфері управління бюджетними ресурсами.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 2	Тема 1. Теоретико-методологічні засади сутності та складових бюджетного менеджменту	<i>Знати науково-теоретичні засади бюджетного менеджменту, його роль у бюджетному процесі. Опанувати складові бюджетного менеджменту: бюджетне планування, організацію виконання бюджету, облік і звітність з виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету та вміти їх охарактеризувати. Вивчити нормативно-правову базу та систему органів управління бюджетом. Освоїти значення вміння</i>	Тести, питання

		<i>управлінців вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, а також застосовувати управлінські навички у бюджетному менеджменті.</i>	
4 / 2	2. Науково-практичні підходи до аналізу структури бюджету держави як об'єкта управління	<i>Вивчити сутність, склад та структуру доходів і видатків бюджету. Засвоїти принципи розмежування доходів і видатків між бюджетами. Розуміти сутність бюджетного дефіциту та державного боргу. Засвоїти роль бюджету держави в умовах війни, невизначеності, безпекових ризиків з впровадженням ідей, принципів, інструментів, цілей сталого розвитку у воєнний час.</i>	Тести, кейси
4 / 1	3. Інституціональні засади функціонування органів управління бюджетом. Регіональні особливості управління бюджетом	<i>Засвоїти функції, права, обов'язки органів загального та оперативного управління бюджетом. Розуміти особливості регіонального управління обласними та районними бюджетами, бюджетами територіальних громад. Засвоїти особливості виявлення, постановки та вирішення проблем, а також прийняття обґрунтованих рішень в процесі управління бюджетом в умовах війни.</i>	Тести, кейси
4 / 1	4. Наукові підходи та методологічні засади бюджетного планування. Регіональні особливості бюджетного планування	<i>Засвоїти науково-практичні методи та етапи бюджетного планування. Розуміти організацію планування державного бюджету та порядок складання проектів місцевих бюджетів. Вивчити особливості регіонального бюджетного планування на різних рівнях управління. Набути навиків бюджетного планування в умовах війни, невизначеності та безпекових ризиків.</i>	Задачі, кейси
4 / 2	5. Методологія та практика виконання бюджету	<i>Розуміти основи виконання бюджету та бюджетної класифікації доходів і видатків, особливості виконання бюджету в умовах війни, невизначеності, безпекових ризиків з впровадженням ідей, принципів, інструментів, цілей сталого розвитку у воєнний час. Розкривати сутність понять «бюджетне призначення», «касове виконання». Знати стадії виконання бюджету та порядок надання бюджетних трансфертів.</i>	Тести, задачі
4 / 1	6. Облік виконання бюджету	<i>Розкрити завдання та значення синтетичного та аналітичного обліку. Знати види бухгалтерських документів та вивчити облік виконання бюджету.</i>	Тести, питання

2 / 1	7. Звітність про виконання бюджету	<i>Знати види та форми бюджетної звітності. Розкривати особливості періодичної та річної звітності про виконання Державного бюджету України, а також звітності про виконання місцевих бюджетів.</i>	Тести, кейси
4 / 2	8. Дискусійні питання теорії та практика організації контролю за виконанням бюджету	<i>Засвоїти науково-теоретичні засади та порядок здійснення контролю за виконанням бюджету. Знати повноваження, функції та права органів, які здійснюють бюджетний контроль. Розуміти особливості бюджетного контролю в умовах війни.</i>	Тести, питання
2 / 2	9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	<i>Засвоїти світовий досвід бюджетного менеджменту.</i>	Тести, питання

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Погріщук Г. Б., Шулюк Б. С. Бюджетний менеджмент : навч. посібник. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 568 с. URL: https://moodle.wunu.edu.ua/pluginfile.php/710604/mod_resource/content/2/2024 Навчальний посібник Бюджетний менеджмент.pdf.
3. Дем'янишин В. Г. Навчально-методичні матеріали для вивчення навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» для студентів денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 88 с. URL: https://moodle.wunu.edu.ua/pluginfile.php/710600/mod_resource/content/1/2024 10 16 Вивчення дисципліни БМ.pdf.
4. Нікіфоров П. О., Грешко Р. І., Легкоступ І. І. Теорія публічних фінансів: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2022. 184 с.
5. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.

Додаткові:

6. António Afonso, José Carlos Coelho. Public finances solvency in the Euro Area. *Economic Analysis and Policy*. 2023. Volume 77. P. 642-657. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0313592622002351?via%3Dihub>.
7. Delestre Isaac, Miller Helen. *Tax and public finances: the fundamentals*. The Institute for Fiscal Studies. 2023. 36 p. https://ifs.org.uk/sites/default/files/2023-08/IFS-Report-R270-Tax-and-public-finances-the-fundamentals_final.pdf.
8. Demianyshyn, V., Shuliuk, B. Formation and Use of the System of Financial Incentives for the Development of Partnership between the State and Business. *Economic Studies* (Ikonomicheski Izsledvania). 2023. № 32 (3). P. 88-103.
9. Emmerson Carl, Stockton Isabel. *Outlook for the public finances*. The Institute for Fiscal Studies. 2022. 39 p. URL: <https://ifs.org.uk/sites/default/files/2022-10/Outlook%20for%20the%20public%20finances.pdf>.
10. Fuhelo P., Zharikova O., Blishchuk K., Baranovska T., Gudzenko N. Financial support of territorial communities of Ukraine in the context of decentralization. *Independent Journal of Management*

- & *Production* (Special Edition ISE, S&P). 2022. Vol. 13 No. 3. <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1979>.
11. Kotina, H., Stepura, M., & Kondro, P. How does active digital transformation affect the efficiency of governance and the sustainability of public finance? The ukrainian case. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2022. № 8(1). P. 75-82. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-1-75-82>.
12. Lobodina Z., Kizyma T., Demianyshyn V., Berezka K., Savchuk S. Participatory budgeting in the context of behavioural finances. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. Vol. 5 (46). C. 109-125. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3886/3661>.
13. Myskin, Y., & Vilchynskyi, O. Analysis of the stage of formation of the state financial policy of intensification of investment activity in Ukraine. *Economics & Education*. 2023. № 8(1). P. 45-51. <https://doi.org/10.30525/2500-946X/2023-1-6>.
14. Radchenko, O. State management and financial support of innovations: the example of Ukraine. *Public Policy and Accounting*. 2023. № (1(7)). P. 22-40. [https://doi.org/10.26642/ppa-2023-1\(7\)-22-40](https://doi.org/10.26642/ppa-2023-1(7)-22-40).
15. Slobodyanik Y., Zdyrko N., Kuzyk N., Sysiuk S., Benko I. Audit of public finances: methodological issues and the case of Ukraine. *Independent Journal of Management & Production* (Special Edition ISE, S&P). 2022. Vol. 13. No. 3. <https://doi.org/10.14807/ijmp.v13i3.1900>.
16. Tremblay J.-F. (Ed.). *The Forum of Federations Handbook of Fiscal Federalism*. Palgrave Macmillan Cham. 2023. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-97258-5>.
17. Дем'янишин В. Г., Костецький В. В., Дем'янишин В. В. Модернізація бухгалтерського обліку фінансових ресурсів у державному секторі в умовах реформування системи управління публічними фінансами та зміцнення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Світ фінансів*. 2022. № 4 (73). С. 22-44. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1556>.
18. Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Горин В. П., Дем'янишин В. В. Методологічні підходи до дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами. *Світ фінансів*. 2023. № 1 (74). С. 29-45.
19. Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Костецький В. В., Дем'янишин В. В. Напрями розвитку інформаційних технологій в управлінні публічними фінансами, державними фінансовими ресурсами та фінансовою безпекою суб'єктів господарювання державного сектору. *Інноваційна економіка*. 2023. № 1. С. 58-70. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/1015>.
20. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27.02.2014 р. № 794-VII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
21. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
22. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. № 586-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
23. Закон України, «Про Рахункову палату України» від 2.07.2015 р. № 576-VIII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
24. Лободіна З. М., Дем'янишин В. Г., Кізіма Т. О., Березька К. М., Кізіма А. Я. Функціонування бюджетів участі: сучасний стан, тенденції модернізації та моделювання в умовах реформування публічних фінансів. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4. С. 8-27. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1415>.
25. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 р. № 11 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>.
26. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування» від 24.01.2012 р. № 44 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.
27. Наказ Міністерства фінансів України і Головного управління Державного казначейства України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів» від 10.12.1999 р. № 114 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0890-99>.
28. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

29. Положення про Державну казначейську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п..>

30. Положення про Міністерство фінансів України : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п.>

31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» від 28 лютого 2002 р. № 228 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п.>

32. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3.02.2016 р. № 43 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п.>

33. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України: Наказ Міністерства фінансів від 1.10.2013 р. № 885 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13.>

34. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6.03.2019 р. № 22721 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п.>

Інтернет-ресурси:

1. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>.
2. Ціна держави - проєкт CASE Україна. URL: <https://cost.ua/>.
3. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new/>.
4. Бюджети територіальних громад. URL: https://public.tableau.com/app/profile/ulead/viz/_16360623127390/sheet0.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування, розв'язування кейсів, презентації результатів виконаних завдань, оцінювання результатів модульної контрольної роботи, оцінювання результатів самостійної роботи студентів, наукова дискусія, інші види індивідуальних і групових завдань, екзамен.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Бюджетний менеджмент» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання по темах	20 тестів по 5 балів за кожен тест	Оцінка визначається як середнє арифметичне за виконання завдань під час тренінгу	Оцінка за виконання завдання для самостійної роботи	25 тестів по 3 бали за кожен тест - 75 балів; теоретичне питання - 25 балів

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття

Поточне оцінювання здійснюється шляхом обчислення середнього арифметичного оцінок, отриманих студентом під час занять. Кожен здобувач освіти повинен бути оцінений мінімум один раз на два заняття. У разі пропуску практичного заняття студент зобов'язаний його відпрацювати під час консультацій. Якщо цього не відбулося, пропущене заняття оцінюється в 0 балів, що враховується при підрахунку середнього балу.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, проходять поточне оцінювання під час консультацій або шляхом виконання завдань у системі Moodle у позааудиторний час.

Оцінювання здійснюється за такими критеріями:

90-100 балів - демонструє повне та глибоке знання навчального матеріалу, здатен самостійно, послідовно й аргументовано викладати його, всебічно розкриває зміст теоретичних питань.

75-89 балів - має достатні знання, але при викладенні матеріалу може не вистачати глибини або переконливості; можливі незначні неточності.

65-74 бали - володіє основною інформацією, однак виклад матеріалу не супроводжується аналізом чи обґрунтуванням; наявні суттєві помилки або неточності.

60-64 бали - знання неповні, подання матеріалу фрагментарне, з помітними недоліками в розумінні теоретичних аспектів.

1-59 балів - не засвоєно навчальний матеріал, відсутнє розуміння та пояснення теоретичних питань.

Підсумковий бал за поточне опитування в межах кожного модуля визначається як середнє арифметичне усіх отриманих оцінок протягом відповідного модуля.

Модульний контроль

Модульна робота - вид контролю, при якому оцінюється засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу. Модульна робота включає: 20 тестів по 5 балів за кожен тест.

Тренінг

Завдання 1. Бюджетне планування.

Мета: Розробити бюджетний календар з урахуванням чинного законодавства, визначити послідовність дій, терміни та відповідальних осіб на кожному етапі бюджетного процесу.

Критерії оцінювання (100 балів):

1. Відповідність законодавству та нормативній базі - 30 балів
2. Логіка, повнота та якість планування - 30 балів
3. Оформлення бюджетного календаря - 20 балів
4. Презентація та обґрунтування пропозицій - 20 балів

Завдання 2. Аналіз виконання бюджету

Мета: Провести аналіз фактичного виконання дохідної та видаткової частин бюджету, виявити причини відхилень і запропонувати шляхи підвищення ефективності бюджетного управління.

Критерії оцінювання (100 балів):

1. Обґрунтованість аналізу та відповідність темі - 30 балів
2. Точність розрахунків і обґрунтування впливових чинників - 30 балів

3. Практичність та доцільність рекомендацій - 20 балів
4. Якість презентації та участь в обговоренні - 20 балів

Самостійна робота

Проведення дослідження, присвячене вивченню однієї з тем бюджетного менеджменту.

Критерії оцінювання:

- a. *повнота дослідження (30 балів)* - оцінюється повнота охоплення теми, включення необхідних аспектів бюджетного менеджменту;
- b. *якість аналізу (30 балів)* - важливою є глибина проведеного аналізу та здатність студента використовувати науково-методичні засади бюджетного менеджменту;
- c. *практична значущість (20 балів)* - оцінюється здатність студента застосувати теоретичні знання на практиці;
- d. *аргументованість висновків (10 балів)* - оцінюється чіткість та логічність зроблених висновків;
- e. *оформлення роботи (10 балів)* - робота повинна бути належним чином оформлена відповідно до вимог академічного письма.

Екзамен

Екзамен - вид підсумкового контролю, при якому оцінюється засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання. Екзаменаційний білет складається із: 25 тестів по 3 бали за кожен тест - 75 балів; теоретичного питання - 25 балів.

Критерії оцінювання теоретичного питання:

- 16-25 балів - у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання,
- 0-15 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Важливою складовою освітнього процесу на ОНП «Публічні фінанси» є також здобуття студентами неформальної/інформальної освіти та додатково проведена наукова робота у межах освітньої компоненти. Перезарахування реальних результатів неформальної та/або інформальної освіти і/або наукової роботи здійснюється на підставі відповідних документів, завірених печаткою установи (організації, підприємства), що їх видала. Такими документами можуть бути: сертифікати про проходження відповідних курсів, стажувань, вебінарів, тренінгів, воркшопів тощо, а також довідки про апробацію результатів наукових досліджень студента.

Перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти і/або наукової роботи студентів здійснюється у формі окремого модуля за самостійну роботу (Модуль 3). Оцінка (кількість балів) визначається викладачем після детального аналізу поданого документу (програми, тривалості, результатів стажування, курсу, тренінгу, вебінару тощо та/або довідки про апробацію).

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)